

TÄNA LEHES

10 AASTAT LAPSE
PÄEVA PUHJA
LASTEAIAS

Puhja vald arvudes

Meeldetuletus
maakasutajatele-
maksumaksjatele

VALLAVALITSUSE
TEADAANNE

KONKURSS

Mis juhtus Võrtsjärve
konstaablipiirkonnas

Tervema Eesti nimel,
Eesti Haigekassa

Eakad peaksid saama
1000 krooni lisatoetust

Sooja saab
õhksoojuspumbaga

Ülevaade 2005. aasta
ülemaailmsest kliimast

Kohalik Raadio - Tartu
FM – sai aastaseks

OÜ Ülikooli
Perearstikeskus teatab

PUHJA SELTSIMAJA
ANNAB TEADA

Puhja lasteaed, foto Karita Kirbits

Edukat uut 2006 aastat!

Vahur Jaakma, vallavanem

Vallavalitsuse poolt Teile parimad soovid algavaks aastaks, tervist ja jõudu isiklikes tegemistes!

Võtan julguse tutvustada Teile vallavalitsuse plaane ja põhisuundasid algavaks 2006 aastaks. Julguse selles mõttes, et valla selle aasta eelarve lugemised on veel ees ja seega volikogu poolt kinnitamata ning meie projektipõhised välisrahataotlused pole kõik veel selget jah- või ei-vastust saanud.

Enne aga paari lausega möödunud aasta tegemistest. Suurimateks kordaminekuteks saame lugeda Puhja Lasteaia rekonstrueerimistöid ligi 5 miljoni krooni eest, Uula Huvikeskuse II etapi valmimist, alustasime remonditöödega Puhja Seltsimaja juures ja sees. Tööd Seltsimajas jätkuvad ka tänavu.

Möödunud aastat iseloomustavad veel sellised märksõnad nagu jaanuaritorm, tublid jalgpallipoisid, tantsurühma Opsal 20. sünnipäev, muutused hooldajatoetuse maksmise korras, käivitasime igareede-se valla bussiringi, Puhja lasteaed viis läbi loodussõbra kuu ning koolis ja lasteaias toimusid mitmed keskkonnahariduse teemalised üritused, Puhja Seltsimajas toimus Tartumaa laste IX folklooripäev, Puhja Gümnaasiumi muusikaklass pidas oma 25. sünnipäeva, juulis toimus suurejooneline Puhja Küla Päev. See oli lühike ja kaugeltki mitte täielik loetelu meie inimeste aktiivsest tegutsemisest. Väga tublid olid kõik meie maadel tegutsevad kodanikeühendused ja kultuurikeskused, kes aitasid elavdada meie

igapäevaelu ja töid kuulsust oma vallale. Ai-täh tublidele tegijatele!

Käesoleva, 2006 aasta, peamised märksõnad, mis iseloomustaksid vallavalitsuse tegemisi, on koostöö maakonna valdodega Euroopa Liidu tõukefondidele rahataotluste kirjutamise osas; valla üldplaneeringu koostamine, kaasates sellesse tegevusse võimalikult palju huvigruppe; jõuline tegevus heakorra, prügimajanduse ja keskkonnanhoiu valdkonnas; investeringute jätkamine vallale kuuluva kinnisvara remontimiseks; koos volikogu ja avalikkusega valla lühiajalise arengukava aastateks 2006-2008 koostamine ja pikaajalise arengukava aastani 2012 taasülevaatamine ja kaasajastamine. Järjest tähtsamaks muutub meile projektitaotluste kirjutamine erinevatele Euroopa Liidu fondidele ja siseriiklikele rahastajatele. Nagu eespool mainitud, jätkame seda tegevust nii koostöös partneritega kui ka personaalselt meie valla poolt

Suuremate töödena näeme käesoleval aastal ette rekonstrueerimistöid Puhja Gümnaasiumi töökojas, Ulila Keskuses ja nagu eelpool mainitud, Puhja Seltsimajas. Alustame kooli nn uue osa rekonstrueerimistöde projekteerimist. Kooli töökoja ruumiprogrammi muutmisega astume sammu lähemale ka Puhja alevikus huvikeskuse loomisele. Plaanid tänavuseks on suuremad, hoiame teid nendega kursis jooksva aasta kestel.

Kallis vallarahvas! Palju tervist, edu ja õnne teile 2006 aastaks! Ootame teie ideid ja ettepanekuid vallaelu paremaks muutmisel!

10 AASTAT LAPSE PÄEVA PUHJA LASTEAIAS

Marje Norman,
Puhja lasteaia õpetaja

SAAMISLUGU

LAPSE PÄEV sai alguse lasteaia XX lennu vanematekogu ideest, mille erksad lapsevanemad Hea alguse korraldatud vanematekogu koolituselt kaasa töid.

Esialgset kuulnud ideed arendati toonase lennu lastevanemate Aili Tamme, Ruth Lutsu, Olga Rooni, Voldemar Kerme ja Asner Järve ning kasvatajate Urve Hämäläineni ja Marje Normaniga edasi. Ühise aruolu tulemusena pandi paika selle päeva olulised reeglid, mis valdavalt jõus tänaseni.

Esimene Lapse Päev peeti 1995/1996 õppeaastal s.o 19.oktoobril 1995. See oli Raido Rehme Päev.

Lapse Päev oli algsest nii uus ja huvitav, et seda kõik järgmisedki lennud on pidama hakanud. See üritus on kujunenud üheks toredaimaks traditsiooniks Puhja lasteaia Pääsusilm.

LAPSE PÄEV? MIS SEE VEEL ON?

See on üks väga eriline päev ühe väikese Puhja lasteaia Pääsusilm kasvandiku elus.

See päev on kordumatu nagu iga lapski, see päev on omanäoline ning huvitav nagu iga pere ja lasteaiarühmgi. See päev on unustamatu päevakangelasele, tema perele ja tema rühmale.

Lapse Päeva peetakse vaid kord lasteaiaaaja jooksul. Päev planeeritakse võimalikult kaugemale sünni- ja nimepäevast ning muudest tähtpäevadest. Seda ikka selleks, et päevakangelane end võimalikult tähtsana tunneks.

Lapse Päeva korraldavad kodu ja lasteaia käsi käes. Olulisem roll on siin lapse perel, kes vastavalt võimalustele ja fantaasiale, muudab oma lapse päeva eriliseks ja kordumatuks.

LAPSE PÄEVA RITUAALID

Lapse Päevaks hakatakse valmistuma varakult. Esmalt paneb pere õpetajatega paika selle päeva ajakava. Pere toob lapsest fotosid eksponeerimiseks. Rühma kaaslased valmistavad ilusaid pildiraame, kuhu pidupäeval päevakangelasest pilt joonistada. Mõni rühm on teinud lapsele ka tähtpäeva puhul kingituse. Samuti on osad pered teinud rühmale kingitusi, nt meisterdanud ise mänguasju, kudenud

2. aprill 1996.a. Leiki Sild oma päeval oma troonil

nukkudele kindaid-sokke, teinud lastega gobeläänvaiba, ostnud vahvaid õppevahendeid.

Õpetajad intervjuerivad peatset tähtpäevalist, saades teada lapse ootused oma päevale, kuuldes lapse arvamusi ja tähelepanekuid iseenda, oma pere ja lemmikute kohta. Oma arvamuse kaaslaste kohta ütlevad ka kõik teised rühma lapsed. Kõik see trükitakse huvilistele lugemiseks. Lapsesuu vihikust kirjutatakse välja kõik lapse toredad ütlemised.

Kogu sõna- ja pildimaterjal eksponeeritakse Lapse Päeva stendil, mis kenasti kujundatult tervitab last juba riideruumis.

Laps on oma päeval rühmas ja ka lasteaia kõige tähtsam. Tal on palju privileege. Ta saab terve päeva istuda Lapse Päeva troonil, alates 2000. aasta veebruarist on majas Lapse Päeva tool, mille valmistas Endel Koppel. Tähtpäevalise lauda katab tema soovi järgi valitud laudlina, mille lillseade.

Ta saab olla igal pool liider. Tal on õigus valida ühismänge, olla neis mängujuht. Käia õpetajaga kaasas, nt lapsi märkimas, poes küpsetamiseks sisseoste tegemas.

Hommikuringis teeb laps nn *stendietekande*, st tutvustab teistele lastele oma pereliikmeid, mida õpetaja toetab intervjuu käigus saadud huvitavate faktidega, rõhutades just selle lapse ja tema pere omanäolisust.

Hommikuring lõpeb soovikeraga: las-

teringis hakkab veerema pehme omamoodi lõngakera. Kelle käes kera on, see soovib päevakangelasele silma vaadates ühe ilusa soovi. Soovid soovitud, kerib laps soovid kerra ja saab neid kogu päeva kaasas kanda. Mõni rühm on soovikera lapsele päriks kaasa andnud.

Peale hommikuringi algab päevakangelase *kunsti kujutamine*. Iga laps joonistab tähtsast tegelasest ja muudest olulistest asjadest pildi, kommenteerib seda. Rühma personal paneb kõik kommentaarid ausalt kirja. Kõik pildid köidetakse *Lapse Päeva mappi*, millel õpetajate (vahel ka vanemate) poolt kujundatud tiitelleht.

Hommikustele tubastele tegevustele järgneb reeglina *pere poolt sisustatud ennelõunane aeg*. See on olnud kõigile väga huvitav ning päevakangelane tunneb end sel ajal ikka kõige paremini. Pereliikmed on korraldanud lastele hulgaliselt õppekäike vanemate töökohtadesse, kulla on viidud kodudesse ja vanavanemate poole, korraldatud on huvitavaid väljasõite, matku ja õppekäike.

Lapse valikul *unejutu* jutustab laps ise, esitab lapsevanem või õpetaja. Soovi korral laulab ta *unelaulu* sõpradele ja teeb *unepai*.

Peale päevast und on lapse pere jälle vastavalt võimalustele lasteaeda oodatud.

Põneva õhtupooliku saab igal juhul korraldada. Väga paljudel juhtudel on emad, tädid, vanaemad olnud lastega küpsetamas ja kokkamas. Lastega on meisterdatud, mängitud põnevaid mänge, korraldatud kontserte ja lavastatud muinasjutte.

MIKS PIDADA LAPSE PÄEVA?

Ennekõike lapse enda pärast, et väärtustada iga last kui erilist ja huvitavat isiksust. Tõsta esile konkreetse lapse peret ja tunnustada seda. Teha tõelist koostööd peredega ning saada vastastikku uusi kogemusi. Anda peredele võimalus osa saada lasteaia argipäevast ning osaleda selles aktiivselt. Käia rühmaga paljude vanemate töökohtades ning näha- kuulda uut ja huvitavat. Korraldada mitte ainult toredaid Lapse Päevi, vaid kasvatada neist välja ka põnevad nädalateemad. Muuta elu lasteaia huvitavaks, kasutades ära olemasolevaid suurepäraseid võimalusi ja tehes toredat koostööd peredega.

Alates jaanuarist on lasteaia avatud näitus *10 aastat Lapse Päevi*. Ootame kõiki endisi lasteaialapsi ja teisi huvilisi näitust vaatama!

Puhja vald arvudes

Juuli Sootla, registripidaja

Puhja valla elanike arv rahvastikuregistri andmetel seisuga 01. jaanuar 2006. a on **2479** inimest (01. jaanuar 2005. a 2480 inimest).

Elanikkonna keskmine tihedus on 14,6 in / km²

Valla elanikest 1251 on naised (50,5 %) ja 1228 on mehed.

01.jaanuari 2005. a arvud: naisi 1254 ja mehi 1226.

Valla elanike vanuseline jaotus on järgmine:

- tööeas nooremad s.o. kuni 16. a 452 ehk 18,2 %
- tööealised mehed (17 – 62. a) 816 ehk 32,9 %
- tööealised naised (17 – 59,5 a) 684 ehk 27,6 %
- pensioniealised mehed (63 ja vanemad) 173 ehk 7 %
- pensioniealised naised (60 ja vanemad) 354 ehk 14,3 %

Elanike arv külades	01.01.06	01.01.05
Puhja alevik	1076	1095
Ulila alevik	338	347
Rämsi küla	257	266
Mõisanurme küla	188	176
Kaimi küla	101	89
Järvaküla küla	85	84
Mäeselja küla	72	70
Võsivere küla	63	62
Tännassilma küla	45	45
Teilma küla	43	41
Poriküla küla	35	35
Nasja küla	34	34
Ridaküla küla	30	34
Vihavu küla	32	27
Kureküla küla	28	28
Võllinge küla	19	16
Härjanurme küla	17	17
Saare küla	5	5
Palupõhja küla	3	4
Puhja vald (määratlemata)	8	5

Isikute rahvuse andmetel elab vallas 73 % eestlasi, 16 % venelasi, 1% soomlasi ja 10 % teisi rahvusi (ukrainlasi, valgevenelasi, armeenlasi, grusiinlasi, 2 tatarlast, 1 usbekki, 1 tšuvašš, 1 moldaavlane, 1 lätlane, 1 leedulane, 1 komi, 1 karjalane).

2005. aastal registreeritud:

sünde	24	(2004. aastal 14)
surmad	37	(2004. aastal 34)

Meeldetuletus maakasutajatele-maksumaksjatele

Eda Vihand, maanõunik

Maamaks on riiklik maks nagu teisedki maksud, tulumaks, käibemaks, sotsiaalmaks jne. Mõiste - maks- on seaduse alusel antud kohaliku omavalitsuse volikogu määrusega riigi ja kohaliku omavalitsuse avalik-õiguslike ülesannete täitmiseks või selleks vajaliku tulu saamiseks maksumaksjale pandud rahaline kohustus, mis kuulub täitmisele seaduse või määrusega ettenähtud korras, suuruses ja tähtaegadel ning millel puudub otsene vastutatus maksumaksja jaoks Seega pole mõtet ähvardustel, kui midagi kohaliku elu korralduses ei meeldi - "jätan maamaksu maksmata".

Maa omaniku või kasutaja andmete muudatused ning muud maamaksu arvutamiseks vajalikud andmed esitab kohalik omavalitsus Maksuameti kohalikule asutusele 1.veebruariks ja 1.augustiks.

Maamaks tasutakse vähemalt 1/3 suuruste osadena 15.aprilliks, 15.juuliks ja 15.oktoobriks.

Maamaksu ei määrata ja maksu teadet ei väljastata, kui maksusumma on alla 20 krooni. Maksumaksja, kes ei ole maksustamisaasta maamaksuteadet 15.aprilliks kätte saanud, on kohustatud sellest 30 päeva jooksul teavitama maa asukohajärgset Maksu- ja Tolliametit (Lõuna maksu- ja tollikeskus Tartu Sõpruse

pst 4, infotelefoni leiate maksuteadetelt).

Aitäh nendele maksumaksjatele, kes varasematel aastatel ajalehe meeldetuletuse peale on oma võlad likvideerinud. Kasu on olnud mõlemal poolel, nii maksumaksjal kui ka maksusaajal.

Puhja Vallavalitsus tegi järelepärimise maksuametile 2005. aasta maamaksuvõlglaste kohta ja sealt saadud vastus oli meie jaoks meeldav. Meil on vallas 182 maamaksuvõlglast üldsummas üle 70 000 krooni.

Toon siinjuures näite ühe 2005 aasta võlglaste nimekirjas olevast maksumaksja võlakoorast, mis on tekkinud alates 1993.aastast.

Seisuga 31.12.2005 on maamaksuvõlg 4416 krooni ja intressivõlg 5666 krooni.

Tegelikult oli ja on aastase maamaksu suurus 332 krooni ja selle tasumine on võimalik maksukorralduse seaduses ettenähtud tähtaegadel ehk siis 3 x 111 krooni aastas.

Nii 1 kroon kui ka 100 krooni on väga suur raha ja ei saa ilma planeerimata taskust välja anda.

Kohalikul omavalitsusel ei ole õigust õigeaegselt tasumata maksu eest arvestatud intressi kustutada ka siis, kui lõpuks maamaks on täielikult tasutud. Intress ei laeku kohalikele omavalitsusele vaid riigile.

VALLAVALITSUSE TEADAANNE KONKURSS

**Puhja Vallavalitsus kuulutab välja konkursi tiitlile
AASTA INIMENE 2005.**

**Ettepanekud koos põhjendusega esitada kirjalikult
vallasekretärile hiljemalt 15. veebruariks 2006. a.**

Mis juhtus Võrtsjärve kons- taablipiirkonnas

Alik Säde, vanemkonstaabel

Puhja vallas

Ajavahemikul 06.11.2005 kuni 12.11.2005 on Puhja vallas Võllinge külas ukسلuku lõhkumise teel sisse tungitud kod Urmo maamajja, kust varastati köögimööblit (laud, toolid, kapp). Selle vargusega tekitati kahju 40 000 krooni. Kriminaalasja uurimise käigus on ülekuulatud varguses kahtlustatavad isikud.

23.11.2005 rikkusid 2 alaealist noormeest Puhja Gümnaasiumis avalikku korda, viisates kolmanda korruse aknast välja tosupommi. Noormeestele koostati väärtteoprotokoll ja neid karistati rahaträhviga.

07.12.2005 kella 17.30 ajal viskasid alaealised noorukid Puhja Gümnaasiumi juures pürotehnilise vahendi muusikaklassi läbi avatud akna.

15.12.2005 varastas 1965. aastal sündinud Aivar Puhja alevikus Turba A ja O kauplusest riuililt sigaretipaki Saint George.

17.11.05 võeti Puhja Gümnaasiumis neljanda tunni ajal õppelaua pealt mobiiltelefon Siemens S 55 maksumusega 800 krooni.

22.12.2005 viskasid alaealised noorukid Turba A ja O kaupluse ees pürotehnilise vahendi ühe nooruki jope kapuutsi sisse, mille tulemusel süttis kapuuts. Politsei selgitas välja isikud, kes osalised avaliku korra rikkumises. Keegi õnneks kannatada ei saanud.

Rannu vallas

25.11.2005 tabati Rannu vallas tagaotsitav ja vanglast põgeneud Janno

Konguta vallas

04.11.2005 kella 12.00 ajal ründas Annikoru külas kodanik Jaagu (sün 1948) koer seal jalutanud naisterahvast. Koeraomanik Jaagule koostati väärtteoprotokoll ja teda karistati rahaträhviga.

Võrtsjärve konstaablipiirkonnas koostati 5-le alaealisele suitsetamise ja 4-le alaealisele alkoholi tarbimise eest väärtteoprotokollid. Samuti hoiatati 5-t inimest helkurita viibimise eest sõiduteel pimedal ajal.

Võrtsjärvekonstaabli piirkonna konstaablid soovivad kõigile Head Uut Aastat.

Tervema Eesti nimel, Eesti Haigekassa

Eesti Haigekassa toetusel algab selle aasta jaanuaris üleriigiline kampaania, mille eesmärgiks on juhtida inimeste tähelepanu sellele, et liiga rasvase toidu ülesöömine võib põhjustada tõsiseid tervisehäireid ning suunata inimesi teadlikumalt suhtuma oma igapäevase menüü koostamisse.

Kampaania algas 02. jaanuaril ning käesolev materjal on koostatud lisana kampaania pressimaterjalile.

Palusime kahel Eesti tunnustatud toitumiseksperdil Mai Maseril ja Inga Villal kokku võtta soovitusel tervislikuks toitumiseks.

15 praktilist soovitusi igapäevaseks tervislikuks toitumiseks:

1. Söö nii palju, kui kulutad – ära sõida igale poole auto või bussiga, liigu rohkem jala!
2. Rasvane toit on isuäratav, kuid söö seda väheses koguses, rasvase toidu liigne söömine ei mõju Sinu tervisele hästi!
3. Tea, et üleliigne rasv ladestatakse organismis kergesti varudeks ja kaalu kasvades isu aina kasvab.
4. Tea, et rasvaga praetud kartul annab tervelt kuus korda rohkem toiduenergiat kui keedukartul.
5. Hästi täidab kõhtu kiudaineterikas toit, näiteks leib ja odra- või kaeratooted.
6. Tee tervislik toit enda jaoks maitsvaks ning söö päevas vähemalt kahel toidukorral köögivilju (ehk 300-400 grammi). Köögiviljad täidavad kõhtu ning annavad kiudainete kõrval eluks vajalikke vitamiine ja mineraale. Tea ka, et köögiviljade söömine ei ole asendatav vitamiinitablettide kasutamisega, sest tablettides ei ole toitained loodusele omases vormis.
7. Kui tahad olla heas vormis, söö mõõdukas koguses toitu vähemalt kolm korda päevas, parem aga neli korda.
8. Oluline on ka see, kuidas sa sööd – võta söömiseks aega, tee seda aeglaselt laua ääres!
9. Kui Sul tekib küsimus oma toiduvalikutes ja tahad teada, kui tervislikult Sa toitud, siis pea paar päeva toidupäevikut ning kohe on selge, milliseid harjumusi pead muutma. Varsti leiad hea programmi oma toitumise analüüsiks

uuelt avatavalt veebiaadressilt www.terviseinfo.ee!

10. Kontrolli paar korda kuus enda kehakaalu. Kui on lisandunud kaks kilo, tegutse!
11. Kasuta soola asemel toitudes maitserohelist.
12. Ära põlga piima, kui Sul ei ole selle vastu allergiat.
13. Eelista kala lihale. Rasvane kala on kümme korda parem kui rasvane liha!
14. Kindlasti joo vett, kuna vesi on see, mis kannab kõik toitained kehas sinna, kuhu vaja.
15. Söö ainult nälja pärast!

Täiendavaid nõuandeid tervisliku menüü koostamiseks:

- Koostage oma igapäevane menüü kõigist toiduainegruppidest, toituge mitmekülselt!
- Sööge rohkesti köögivilja ning rohkem rukkileiba ja teisi täisteravilja-tooteid, samuti puuvilju ja marju.
- Eelistage väherasvast piima ja piimatooteid.
- Lihast võiksite 3-4 päeval nädalas loobuda, eelistage lahjat tailiha, nahata linnuliha ja kala ning vältige rasvaseid lihatooteid.
- Lisatavatest toidurasvadest eelistage oliivi- või rapsiõli.
- Sööge vähemalt 3 korda nädalas kala.
- Munakollast võiksite süüa 2-3 korda nädalas.
- Morsile ning karastus- ja mahlajookidele eelistage täismahla või nektarit.
- Sööge maiustuste asemel mett ja puuvilju.
- Keedusoola kasutamist piirake 5g-le päevas
- Jälgige kindlasti toidupakenditel olevat informatsiooni, eriti toidu rasvasisalduse ja selles sisalduva soola hulga kohta.
- Toituge regulaarselt (mitte alla 3 korra päevas).
- Toiduvalmistamisviisidest eelistage hautamist ja keetmist.
- Vett tarbige iga päev vastavalt individuaalsele vajadusele ja tervislikule seisundile.
- Alkoholi tarvitamisel on märksõnaks mõõdukus – väikese alkoholikoguse tarbimine ja kangetele alkoholoolsetele jookidele madala alkoholisisaldusega õlle, siidri või veini eelistamine.

Eakad peaksid saama 1000 krooni lisatoetust

KADI PÄRNITS, Riigikogu sotsiaalkomisjoni aseesimees (sotsiaaldemokraat)

Eakate ja ka töövõimetuspensionäride väljaminekutes moodustavad ühe suure kluartikli tervishoiuteenused, eriti ravimid. Just selles kaubagrupis prognoositakse keskmisest elukalliduse kasvust kiiremat hinnatõusu. Hinnakokkulepped ravimitootjatega ei suuda kogu hinnatõusu pidurdada, haigekassa kogukuludest ravimitele üle 20 % kulutada ei tohi ja seega toimub hinnatõus paljuski inimeste tasku arvelt.

Tänavu Praxise läbi viidud uuring näitas, et kulutused tervishoiule, enamasti ravimitele, võtavad osade eakate rahakotist üle viiendiku sissetulekust. Hiljuti toimunud tervisefoorumil toodi lubamatult kõrgete ravimikulude osas välja just vanematest inimestest koosnevad leibkonnad.

Selle aasta pensionitõus – keskmiselt 150 krooni võrra suurem kui mullu planeeriti – kulub eakatele marjaks ära, sest hinnatõus on sel aastal samuti suurem kui viimastel aastatel. Tõusnud on kulutused elektrile ja transpordile, toasooja ja veehinna kallinemisest rääkimata.

Seega on selge, et pensionitõusust üksi ei piisa eakate elukvaliteedi parandamiseks. Mõnes omavalitsuses maks-tav hinnatõusu kompensatsioon sõltub pensionäri elukohast ning on pealegi sõltuvuses omavalitsuse jõukusest. Hinnad aga tõusevad kõikjal, maal tihtilugu enamgi kui suuremates linnades. Seetõttu tuleb vaadelda erinevaid kulusid, selgitada välja need kohad, kus king kõige valusamini pigistab ning üritada just neid kulutusi täiendavalt kompenseerida.

1000 krooni aastas lisaks

Ühest küljest on väga oluline mõ-

jutada ka poliitiliste otsustega inimeste tervisekäitumist, et ravimeid ei oleks üldse vaja või oleks seda kallist ja probleemaatilist raviviisi vaja võimalikult vähe. Teisalt on aga tarvis vaadata ka näkku tänasele tegelikule olukorrale, kus suur hulk inimesi siiski igakuist südame-, vererõhu-, liigese vms. hädasid leevendavaid rohtusid vajavad ja paljudel napib elementaarsete retseptiravimite väljastamiseks raha.

Seega tegid sotsiaaldemokraadid teistele parlamendikolleegidele ettepaneku arutada tõsiselt kava, mille järgi hakatakse pensionäridele täiendavalt hüvitama retseptiravimite ostmise kulusid kuni 1000 krooni aastas. See teeks ligi 90 lisakrooni kuus kõigile eakatele, kes retseptiravimeid vajavad ja välja ostavad. Et aga ravikindlustuse, see tähendab Haigekassa eelarve on pingeline, siis peab ravimihüviseks kuluv raha (ca 300 miljonit krooni aastas) tulema jõudsalt kosuvast riigieelarvest. Juba järgmise aasta riigi lisaelarves, mis tuleb tõenäoliselt ülelaekumiste tõttu vähemalt paarimiljardiline oleks see küsimus võimalik ära lahendada.

Seega on eksitav eelnõu vastu hääletanud Keskerakonna esindajate kriitika, et ravimihüvitis tekitaks haigekassaelarves probleeme juurde.

Seda hüvitist saaksid siis kõik töövõimetuspensionärid ja vähemalt 63-aastased ning vanemad inimesed, kes ostavad retseptiravimeid. Miks ainult retseptiravimid? Esiteks on retseptiravimid tõsise haiguse ravimisel hädavajalikud. Ja teiseks väga proosaline põhjus: teiste, st käsimüügi ravimite üle ei ole võimalik pidada isikustatud arvestust.

Toimiv kord

Uut süsteemi hüvitise väljamaksmiseks pole vaja luua, sest see on olemas. Täna kehtiva seaduse järgi makstak-

se täiendavat ravimihüvitist neile, kes kulutavad retseptiravimitele üle 6000 krooni aastas poole ulatuses kuut tuhandet krooni ületavalt summalt. Selliseid inimesi oli meil septembrikuu seisuga umbes 300. Et valdava osa inimeste kulutused ravimitele jäävad alla 6000 krooni aastas, siis kehtiv hüvitiste süsteem enamikku inimestest ei rahulda ja on järelikult puudulik.

Sotsiaaldemokraatide ettepanek hüvitada kuni 1000 krooni ravimikulutusi aastas, oleks aga muidugi mõista täienduseks tänasele nõ 6000-kroonise piiriga korrale ja seda kehtivat õigust ei tühistaks.

Et saada ravimikuludele kompensatsiooni, tuleks teha Haigekassale avaldus. Sealt saaks haigekassa teada hüvise vajaja kohta andmed ja olemasolev elektrooniline kord registreeriks vastavalt pensionäri nimele apteegist väljaostetud retseptiravimite kulu, liidaks kulud kokku ja kannaks aasta lõpus kuni 1000 krooni hüvitist pensionäri arvele üle.

Ideel toetajaid

Valitsuserakondade vastuseisu tõttu hääletati kahel päeval arutatud eelnõu Riigikogu menetlusest välja. Kindlasti esitame eelnõu Riigikogule uuesti. Meil on palju näiteid sellest, et tõsisemate algatuste vastuvõtmine võtab aega, nii et kiiret lahendust pole siingi loota. Samuti on meil väga hea meel, et täiendavat ravimihüvitise kehtestamist toetasid Toompeal ka Eesti Õdede Liidu, Tervishoiutöötajate Ametiühingu, Kutsehaigete Liidu esindajad. Sotsiaaldemokraadina loodan väga, et ka valitsuserakonnad hakkavad toetama kehtiva ravimihüvise maksmise korra täiendamist ja usun, et varem või hiljem see uus kord kehtestatakse. Kui mitte varem, siis pärast 2007. aasta Riigikogu valimisi, kui sotsiaaldemokraadid on valitsuses.

Sooja saab õhksoojuspumbaga

Erinevate kütteliikide pideva kallinemise tõttu tuleks üle vaadata soojusele minevad püsikulud. Meie kliimas on 230 päeva aastast kütteperiood, mistõttu moodustab soojusele kuluv raha suure osa väljaminekutest.

Osaühingu Besterm müügijuht Allan Aas ütles, et üha enam tõuseb päevakorda ökonoomsemate seadmete kasutus ja suund säästlikumale energiatarbimisele. «Üks selliseid tooteid, millest tänapäeval veel vähe teatakse, on õhksoojuspump,» lausub ta.

Milline on õhksoojuspumba tööpõhimõte?

Õhksoojuspump on seade, mis kasutab energiaallikana välisõhku. Elektrienergiat kasutatakse ainult kompressori töös ehk siis süsteem toodab kolm kuni viis korda rohkem soojusenergiat, kui ta ise tarbib. 1 kWh elektri kasutamisel saadakse kuni 5 kWh soojusenergiat.

Kõik soojuspumbad on tänapäeval ka jahutavad ehk lisaks kütmisele töötavad suvel ka konditsioneerina. Seadmetesse on üldjuhul paigaldatud ka hapnikurikastaja, ionisaator ja filtrid, mis puhastavad õhu tolmust, bakteritest ja muudest tervist kahjustavatest osakestest.

Kuna õhksoojuspumba siseseade töötab puhuri põhimõttel, on soojuse jaotus piisav ka kõrvalruumide vahel. Eriti hästi levib avatud uste ja tänapäevase avatud planeeringu puhul.

Kuidas on võimalik soojust toota ka pakasega?

Kütteperioodi kestvus on ligi 230 päeva aastas, millest 90 protsenti jääb – 10 kuni +15 kraadi vahele. Olulisi külmaperioode, kus temperatuur langeb alla 20, on Eestis tavaliselt vähem kui 15 päeva. Nendel päevadel võib lisaks õhksoojuspumbale kasutada lisakütteallikaid, milleks sobivad juba olemasolevad elektriradiaatorid, katlasüsteem, kamin või muu.

Mis muutub, kui asendada senine elektriküte õhksoojuspumbaga?

Kõige suurema kasuteguri annabki õhksoojuspump võrreldes elektriküttega. Pumba eduline töö ja madal elektritarve annavad püsikulud, mis on kuni kolm korda madalamad, kui otse elektriga küttes.

Senine olemasolev süsteem võib mõistagi alles jääda ja seda saab kasutada näiteks siis, kui temperatuur langeb alla 20 kraadi. Õhksoojuspumba paigaldamisest võidavad kõige rohkem just need majapidamised, mis kasutavad elektrikutet.

Kui suur on kasutegur aga puuküttega võrreldes?

Puuküttega võrreldes annab õhksoojuspump kõige rohkem juurde mugavust. Kuna seade on täisautomaatne, turvaline ja seda saab reguleerida puldist, ei pea tegelema enam kütte varumise, ladustamise, tuppä toomise ja ahju puhastamisega. Kodust võib rahumeeli ära olla. Maja ei jahtu maha ja ei pea enam kellaajast sõltvalt koju kütma minema.

Tänapäeva õhksoojuspumbad on tavaliselt varustatud termostaatidega, mis reguleerivad end vastavalt välistemperatuurile. Kui väljas läheb külmemaks, annab seade toas vastavalt rohkem soojust.

Mis on õhksoojuspumba suurimad eelised?

Õhksoojuspumba üks suuremaid eeliseid on madal hind ning lihtne ja kiire paigaldus. Sellele kulub vaid viis kuni seitse tundi. Pole vaja kulutada raha küttejaotuse torustiku väljaehituseks.

Oluline on seegi, et õhksoojuspumbad on ohutud, sest puudub igasugune põlemisprotsess.

Milliste ruumide kütmiseks õhksoojuspumbad sobivad?

Sõltumata ruumide suuruselt sobib õhksoojuspump kütmiseks kõikjale: eramud, eluruumid, bürood, kauplused, koolid, kirikud ja nii edasi, mille pindala on 40 – 3000 ruutmeetrit.

Kust saab õhksoojuspumpasid tellida?

Õhksoojuspumpasid saab sõltumata hoone asukohast tellida igas maakonnas. Selleks tuleb ühendust võtta seadmeid müüva ettevõttega telefoni või e-posti teel.

Ettevõtte asjatundja tuleb ise kliendi juurde, et tutvuda kliendi vajaduste ja objekti eripäraga ning anda asjakohast nõu. Objekti suuruselt sõltub ka seadmete võimsusevalik ja hind.

1 kilovatt soojuse hinnad 01.12.2005 seisuga

otseelektriga 1.00 EEK
õliga 0.90-1.00 EEK
vedelgaasiga 0.75 EEK
maagaasiga 0.35 EEK
õhksoojuspumbaga 0.30-0.40 EEK
puiduga 0.10-0.30 EEK

Ülevaade 2005. aasta ülemaailmsest kliimast

Jaan Saar, Eesti Meteoroloogia ja Hüdroloogia Instituudi peadirektor

20 sajandi algusest on ülemaailmne pinnatemperatuur tõusnud 0,6°C - 0,7°C võrra. WMO(Ülemaailmne Meteoroloogia Organisatsioon) liikmesriikide andmetel oli 2005. aastal maapinnatemperatuur 0,48°C kõrgem võrreldes 1961 - 1990 aastate keskmistega (14°C). Alates 1861. aastast peetakse 2005. aastat üheks soojemaks aastaks.

Suurimad kõrgema temperatuuriga alad olid Aafrikas, Austraalias, Brasiilias, Hiinas ja USAs. Samuti olid soojema veega Alaska laht, Põhja-Atlandi ning troopiline India ookean.

2005. aasta oli Austraalias üks kuumemaid regioonidega võrreldes. Lisaks kuumusele teravnesid erakordselt ka kuivad tingimused. Indias, Pakistanis ja Bangladeshis küündisid maksimumtemperatuurid 40°C ja 50°C vahele. Suvisele kuumusele lisaks koges Maroko ka talvist pakast - jaanuaris oli temperatuuri näiduks -14°C.

Üheks olulisemaks probleemiallikaks lisaks temperatuuri anomaaliale oli pöud.

Aafrika kuude- pikkune pöud avaldas mõju ka Lääne-Euroopa riikidele. 2005. a. jaanuar - mai kuu olid eriti kuiv Austraalia jaoks - ligi 44% piirkonnast kannatas pöua all.

Kui ühed seisid silmitsi sademete puudumisele, siis teised kannatasid tugeva vihmaperioodi all. Lääne- ja Lõuna-Indiat tabas ennekuulmatult tugev vihmajärg ja laialiulatuvad uputused avaldasid hävitavat mõju miljonitele hindudele. Jätkuvad vihmad olid tugevad nii Aasia, Euroopa kui ka Ameerika riikides.

2005. a. orkaaniperiood tõi endaga kaasa 26 troopilist tormi, mis põhjustasid laastavat kahju Kesk-Ameerikale, Kariibi mere maadele ning Ameerika Ühendriikidele. Tormidest olid neliteist orkaanid, millest seitsmele omistati 3-s kategooria Saffir-Simpsoni skaala järgi.

Esialgne informatsioon 2005. aasta kohta on saadud eelkõige ilmajaamade, laevade ja poide vaatlustest, mille andmeid kogusid ning edastasid WMO liikmesriikide rahvuslikud ilmajaamad, sh ka Eesti. Mahukam ajakohastatud informatsioon avaldatakse WMO poolt 2006. a. märtsikuus.

Kohalik Raadio - Tartu FM – sai aastaseks

Eve Eensaar, Tartu FM tegevjuht

Tartu FM on ainus täismahus kohaliku programmi edastav raadiojaam Tartus. Raadio asutati detsembris 2004.a. Kanali loomise eesmärgiks oli pakkuda inimestele enam kohalikku informatsiooni ning taas täita endise edukaima lokaalraadio (Tartu Raadio) kadumisest tingitud nish. Raadio alustas programmi tootmist Tartumaa Raadio nime all, kuid alates 10. novembrist 2005 kasutatakse uut nimekuju Tartu FM. Nimemuutuse tingis vajadus lühema nimekuju järele ning idee viia nimi kooskõlla visuaalse logo kujutisega.

Tartu FM levib Tartus piirkonnas 50-70 km raadiuses sagedusel 101,2 MHz. Leviala piirid on põhja-lõuna suunal Järvamaa piirist Võruni ja ida-lääne suunal Viljandist Peipsi järveni. Olenevalt maastikust ja raadiolainete levimise eripärasest võib kuulatavus olla ka kohati erinev.

Kuigi raadio on tegutsenud vaid 1 aasta, tekkis tal juba esimese kvartaliga palju kuulajaid. TNS Emor Raadioauditooriumi Päevikuuringu 01.03.2005-31.05.2005 andmetel jõudis Tartu FM juba 33 000 kuulajani nädalas (weekly reach), mida oli enam kui näiteks kohalikul Pärnu raadiol.

Tartu FM on suunatud täiskasvanud kuulajaskonnale. Aktiivne programm on eetris E-R kella 6.00-22.00, uudised kella 6.30-22.00. Öisel ajal täidab eetrit muusika. Raadiotele tagab järjepidevuse tuntud raadiohääle kaasamine kõrvuti noorte raadiotele. Tartu FM eetrist kuulab nii legendaarset ajaloolast Hillar Palametsa ja spordireporter Vello Läänt kui noori ajakirjandustudengeid ja ajakirjanikke, kes lisaks raadiotele seotud erinevate ajakirjandusväljaannetega. Raadio värskeima saatkava, levikaardi ja raadiojaama uudi-

sed leiab internetist www.tartufm.ee (samas on võimalus programmi kuulamiseks internetis).

Tartu FM on kohaliku ettevõtlust ja regiooni arengut toetav raadiojaam. Koha Tartu FM programmis on leidnud enamuse suuremate Tartumaa kultuuri- ja spordisündmuste kajastamine. Tipp-sündmused 2005. aastal olid:

- SEB Ühispanega Tartu GP raadio-otseülekanne
- ametlik raadio FIM Rally 23.-24.07.2005.
- kevadkampania „Uus auto uuest raadiost!”
- Tartu FM oli Festivali Draama 2005 ja Pöff Tartu 2005 meediapartneriks
- raadio-otseülitused Helsinki MM-le, Saku Suverullile Otepääl, FIS MK etapile suusatamises Otepääl ja Tartu Rattamaratoni ülekanDED. Tartu Sügispäevad 2005 ülekanDED ja ülitused.

2006. aastaks on sõlmitud koostöölepig Klubiga Tartu Maraton Nelikürituse võistluste raadio-otseülekanDETeks. Tartu FM on meediapartneriks tudengiüritustele Tartu Kevadpäevad 2006 ja Sügispäevad 2006, toetab Jalgpalliklubi Tammeka ja reklaamib Tartu võrkpallüritusi sellel hooajal.

Tartu FM kutsub kõiki kuulama ja programmi huvitavaks muutmises kaasa lööma. Kui Teil on infot, millest soovite avalikkust teavitada, olete oodatud kontaktteeruma Tartu FM uudistetelefonil 7331315 või reklaamitelefonil 7331311.

www.tartufm.ee; tel 7331311

Tartus kuuldavate reklaami edastavate raadiote kuulatavus nädalas

(weekly reach, in)

üleriigilised :	kuulajaid üle Eesti	
Elmar	308 000	
Sky Plus	298 000	
Star FM	167 000	
Uuno	165 000	
Kuku/ Tartu Kuku	138 000	
Uuno Pop	69 000	
Raadio 3	68 000	
regionaalsed :		
Ring fm	63 000 *	* sellest 45 % Võrumaal ja Põlvamaal
kohalikud :		
Tartu FM	29 000 **	** leviala: Tartu piirkond
Väljavõte TNS Emor Raadioauditooriumi Päevikuuringust 01.06.-30.08.2005		

OÜ Ülikooli Perearstikeskus teatab

Vastuvõtt Ulilas:

Esmaspäev kell 9-12

Neljapäev kell 9-12

Vastuvõtt toimub elavas järjekorras, etteregistreerimiseta.

Küsimuste tekkimisel helistada telefonile 7 319-268

Vastuvõtt Tartus, Puusepa 1A : Esmaspäev

9-12 Dr Heli Tähepõld,

Dr Marje Oona

13-16 Dr Ruth Kalda,

Dr Marje Oona

Teisipäev

9-11 Dr Heli Tähepõld

11-12 Dr Heli Tähepõld (imikud)

15-16 Dr Anneli Rätsep (imikud)

16-18 Dr Anneli Rätsep,

Dr Marje Oona

Kolmapäev

8-10 Prof Heidi-Ingrid Maaros

10-13 Dr Anneli Rätsep

14-17 Dr Marje Oona

Neljapäev

9-12 Dr Ruth Kalda

13-16 Dr Anneli Rätsep

Reede

9-12 Dr Heli Tähepõld

Dr Marje Oona

13-14 Dr Ruth Kalda (imikud)

14-16 Dr Ruth Kalda

Vastuvõtule palume etteregistreeruda telef 7 319-268 või mobiil 5858016

Kojukutsed: 8.00 kuni 12.00 telefonil 7 319-268, koduvisiidi maksumus 50 krooni, (vabastatud rasedad ja alla 2-aastased lapsed).

Jaauarikuu sünnipäevalapsed

92 LIISA SÜTT	15.01	Puhja alevikust
89 SALME ETS	03.01	Puhja alevikust
89 AINO PARTS	26.01	Vihavu külast
84 EVDOKIA GANOVA	01.01	Rämsi külast
82 VALTER LUIK	01.01	Kureküla külast
82 VASSILI JEKIMOV	12.01	Puhja alevikust
82 AINO KONTOR	16.01	Vihavu külast
81 HILJA PETERSON	01.01	Mõisanurme külast
81 EVI RISTSOO	15.01	Puhja alevikust
80 KAMILLA KOLK	26.01	Võllinge külast
75 OSVALD MEHINE	28.01	Ulila alevikust
70 TEA PEETIS	03.01	Mõisanurme külast
70 HEINO AVI	10.01	Puhja alevikust
70 ELVI MUTT	26.01	Tännassilma külast

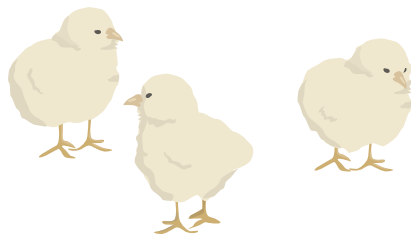

Valla uued kodanikud

HENRIK HARJUS sündis 18. novembril 2005
Ema Epp Harjus

ELIS VOZIYAN sündis 07. detsembril 2005
Ema Kadri Bernhardt
Isa Roman Vozijan

GILBERT TIIRIK sündis 15. detsembril 2005
Ema Eve Naarits
Isa Harry Tiirik

MÄLESTAME

Madis Maser
03.05.1932 – 10.12.2005
Väino Täll
20.01.1949 – 05.01.2006

PUHJA SELTSIMAJA ANNAB TEADA

Kaja Udso, seltsimaja juhataja

Reedel, 20. jaanuaril kell 19.00 - 23.00

DISCO

DJ. Meelis Möls
Üllatuskülalised!
Pääse 25 krooni

Laupäeval, 28. jaanuaril kell 18.00

laste ja noorte balletitrupi

SINILIND 20 juubeliendus

"Mängime HELISEVAT MUUSIKAT!"

Oodatud on Sinilinnu endised tantsijad, sõbrad
ja tuttavad, koduvallarahvas.

Üritus on tasuta.

NB! Palume koduste abi Sinilinnu endistele
tantsijatele info edastamisel.

Kuulutus

Toitlustusettevõtte Kodusai OÜ (Ööbiku 1,
Tallinn 11311) ostab metallist vanne suuruses
49x29 (kaanega).

Anne Laev tel 6553325

PUHJA VALLA LEHT

VÄLJAANDJA PUHJA VALLAVOLIKOGU JA VALLAVALITSUS
61301 TARTUMAA; TEL. 730 0641
E-POST: TOIMETAJA@PUHJA.EE
TRÜKITUD OÜ TARTUMAA TRÜKIKOJAS
TRÜKIARV: 1050